
Q&A CO-CREATIELABS NAPL

Versie 28 mei 2026

INHOUD

Educatieve consortia en governance	2
Co-creatielabs	3
Vraagarticulatie en aanbodanalyse	5
Ontwikkelpaden en leerarrangementen	6
Kwaliteitszorg en kwaliteitskader	8
Open source, platform en vouchers	9
Subsidie, planning en uitvoering	11

EDUCATIEVE CONSORTIA EN GOVERNANCE

NR	VRAAG	ANTWOORD
1.1	Wat is een educatief consortium?	Een educatief consortium is een samenwerkingsverband bestaande uit minimaal: <ul style="list-style-type: none"> • een hogeronderwijsinstelling uit een educatieve alliantie die optreedt als penvoerder; en • ten minste één penvoerder van een onderwijsregio. Daarnaast kunnen private opleiders en andere hogeronderwijsinstellingen met een lerarenopleiding deelnemen.
1.2	Hoe verhouden educatieve consortia zich tot de onderwijsregio's?	Binnen de subsidieregeling co-creatielabs NAPL zijn educatieve consortia de formele samenwerkingsverbanden die subsidie aanvragen en uitvoeren. Deze consortia bestaan uit publieke/private opleidingspartners én één of meerdere onderwijsregio's. De verhouding is dus grofweg als volgt: 1) Onderwijsregio's vormen de regionale infrastructuur rond werven, opleiden, begeleiden en professionaliseren van onderwijspersoneel. 2) Educatieve consortia bouwen hierop voort voor het specifieke doel van NAPL: het ontwikkelen en testen van professionaliseringsaanbod in co-creatielabs.
1.3	Is een schoolbestuur verplicht zich aan te sluiten bij een consortium?	Nee. Uit de subsidieregeling volgt geen verplichting voor schoolbesturen om deel te nemen aan een educatief consortium.
1.4	Wat zijn de risico's voor een schoolbestuur of onderwijsregio?	De subsidiegelden zijn bedoeld voor specifieke activiteiten. Als achteraf uit de verantwoording blijkt dat het geld is uitgegeven aan activiteiten die hier niet onder vallen, of niet aan alle verplichtingen is voldaan, dan kan dit resulteren in terugbetaling.
1.5	Moeten alle besturen uit een regio deelnemen of kan het ook een deel van de besturen of een individueel bestuur zijn dat graag een consortium wil vormen?	Het is voor niemand verplicht om deel te nemen. NAPL is een kans om te benutten, geen verplichting. Er is wel een ondergrens aan waar een educatief consortium uit bestaat: ten minste een hoger onderwijsinstelling als penvoerder en ten minste een onderwijsregio. Er mogen zoveel onderwijsregio's aansluiten als gewenst, maar dat betekent niet dat alle besturen die onder onderwijsregio's vallen automatisch mee moeten doen met de activiteiten in het co-creatielab. Alleen besturen die daadwerkelijk mee willen doen in de activiteiten van het co-creatielab, doen ook echt mee. Dat kan bijvoorbeeld door een aantal van haar leraren, die bijvoorbeeld expertise hebben op het gebied van curriculumontwerp, mee te laten doen aan het ontwikkelen van leerarrangementen in het co-creatielab.

CO-CREATIELABS

NR	VRAAG	ANTWOORD
2.1	Wat is een co-creatielab?	Een co-creatielab is een interdisciplinaire werkplaats waarin leraren, werkgevers, lerarenopleidingen en eventueel private opleiders op gelijkwaardige basis samenwerken aan de ontwikkeling van professionaliseringsaanbod.
2.2	Hoe wordt een co-creatielab georganiseerd?	Het co-creatielab wordt georganiseerd vanuit een samenwerkingsverband dat het 'educatief consortium' heet. Hierin werkt minstens één hogeronderwijsinstelling samen met minstens één onderwijsregio. Er mogen aanvullend aanvullend ook private opleiders meedoen, mits deze passen bij de doelstelling van het educatief consortium en aansluiten bij de ontwikkelpaden en kwaliteitskaders van NAPL (zie hiervoor bijlagen 2 en 3 van de subsidieregeling). De deelnemende partners die samen het educatief consortium vormen, bespreken onderling hoe het co-creatielab of meerdere co-creatielabs worden ingericht en georganiseerd. Waar het plaatsvindt, wie de planning verzorgt, wanneer het plaatsvindt, waar aan gewerkt wordt en door wie, dat is afhankelijk van wat de partners in het educatief consortium wenselijk vinden.
2.3	Moet een co-creatielab aanbod ontwikkelen voor alle ontwikkelpaden?	<p>Nee, een co-creatielab hoeft binnen de subsidieregeling niet per se aanbod te ontwikkelen voor alle ontwikkelpaden.</p> <p>De regeling biedt ruimte om te focussen op één of meerdere ontwikkelpaden die regionaal relevant zijn. Wel moet het aanbod:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) aansluiten bij de doelen van NAPL; 2) bijdragen aan professionalisering en loopbaanontwikkeling; 3) passen binnen de behoeften van de betrokken onderwijsregio's en partners. <p>Het streven is wel dat er uiteindelijk voor alle ontwikkelpaden en alle sectoren aanbod beschikbaar is.</p>
2.4	Doet ieder co-creatielab hetzelfde?	De algemene activiteiten van de co-creatielabs noemen we de 'subsidiabele activiteiten'. Dit zijn de vaste kaders van waar de middelen voor bedoeld zijn. Binnen deze kaders is er veel ruimte voor het educatief consortium om zelf in te vullen wat er gedaan wordt. Er zijn grote regionale verschillen in het onderwijs, dus ieder co-creatielab zorgt er zelf voor dat de activiteiten aansluiten bij waar het onderwijs in de regio écht behoefte aan heeft. Wat voor professionaliseringsaanbod wordt ontwikkeld in het co-creatielab, is afhankelijk van waar behoefte aan is in de praktijk van het onderwijs in de regio.
2.5	Hoe ziet de werkwijze van een co-creatielab eruit?	De werkzaamheden in de co-creatielabs vinden plaats door middel van een cyclisch proces. Hierin wordt doorlopend gekeken naar de behoefte van leraren en waar nog onvoldoende professionaliseringsaanbod voor bestaat. Het co-creatielab gaat aan de slag met het ontwikkelen van aanbod om deze 'gaten' te dichten. De ontwikkeling start met het creëren van een eerste ontwerp en resulteert uiteindelijk in een leerarrangement of leeractiviteit die door aanbieders aangeboden kan worden.

2.6	Is een co-creatielab een ontwikkelorganisatie of ook een aanbieder?	Het primaire doel van een co-creatielab is het ontwikkelen, testen en evalueren van professionaliseringsaanbod. Het ontwikkelde aanbod mag vervolgens ook door betrokken partijen worden aangeboden, maar dit is geen onderdeel van de subsidiabele activiteiten. Het testen van het aanbod in het co-creatielab is wel subsidiabel. Het belangrijkste is dat het ontwikkelde aanbod beschikbaar wordt gesteld voor aanbieders, zodat ook aanbieders buiten het educatief consortium de ontwikkelde opbrengsten kunnen gaan aanbieden en zoveel mogelijk gebruik kunnen maken van de publiek bekostigde nieuwe leerarrangementen.
2.7	Kunnen activiteiten plaatsvinden op ontwikkelpaden die nog niet zijn gepubliceerd?	Het ontwikkelen van aanbod op nog niet vastgestelde ontwikkelpaden is op dit moment niet subsidiabel. Voorbereidende activiteiten, zoals vraagarticulatie, zijn wel subsidiabel vanaf de start van de subsidieperiode. In het maken van plannen voor jaar 2 en 3 is het juist wel de bedoeling dat het ontwikkelen van aanbod op de overige ontwikkelpaden wordt opgenomen. Gedurende het eerste jaar volgt er meer informatie over de overige ontwikkelpaden.
2.8	Wat is het advies als je bijv. al samenwerkt aan bijscholingsaanbod voor een bepaalde denominatie, maar dat niet in een specifieke regio is geconcentreerd?	NAPL heeft als doel dat zoveel mogelijk kennis wordt uitgewisseld tussen co-creatielabs en tussen regio's, zodat de opbrengsten als een olievlek over Nederland verspreiden. We hopen dat er straks zoveel mogelijk aanbod ontstaat dat in heel Nederland aangeboden kan worden. Als je ervoor kiest om in een bepaald co-creatielab in een specifieke regionale context mee te werken aan het ontwikkelen van een leerarrangement, dan moedigen we het juist aan om deze expertise vervolgens ook in te zetten in andere co-creatielabs, leerarrangementen of regio's.

VRAAGARTICULATIE EN AANBODANALYSE

NR	VRAAG	ANTWOORD
3.1	Hoe verhoudt het ontwikkelen van aanbod op basis van de vraagarticulatie en aanbodanalyse zich tot het maken van een verdeling van sectoren en ontwikkelpaden tussen de educatieve consortia?	Co-creatielabs krijgen zoveel mogelijk de kans om juist dat te ontwikkelen, waar leraren in de regio behoefte aan hebben en wat nog niet beschikbaar is in de regio. Pas dan maakt het co-creatielab echt verschil. Daarom is de verdeling van sectoren en paden niet van tevoren vastgelegd en zijn regionale vraag en aanbod een bepalende factor in waarmee het educatief consortium aan de slag gaat.
3.2	Moet een educatief consortium zelf vraagarticulatie en aanbodanalyse uitvoeren?	Ja. De landelijke opbrengsten vormen een startpunt, maar educatieve consortia maken een regionale vertaling naar de situatie in de regio. Vanaf september mag vanuit de subsidiemiddelen de vraagarticulatie en aanbodanalyse doorlopend worden geactualiseerd om ervoor te zorgen dat de activiteiten zo goed mogelijk aansluiten op de behoeften van leraren en de 'witte vlekken' in het bestaande aanbod.
3.3	Is vraagarticulatie gedurende de subsidieperiode subsidiabel?	Ja, het actualiseren van vraagarticulatie gedurende de subsidieperiode is subsidiabel vanaf het moment dat de aanvraag is ingediend. Het indienen van de aanvraag kan van 17 augustus 2026 t/m 4 september 2026.
3.4	Waarom is het niet mogelijk om subsidie te krijgen voor vraagarticulatie en aanbodsanalyse voordat de subsidie wordt aangevraagd?	Alleen activiteiten die binnen de subsidiabele periode liggen, kunnen vanuit de subsidie worden bekostigd. De eerste versies van vraagarticulatie en aanbodanalyse zijn nodig voor het educatief consortium om een ambitiesdocument en het activiteitenplan, waarvoor subsidie wordt aangevraagd, op te stellen. Dit moet dus al gebeurd zijn voordat de aanvraag wordt ingediend (uiterlijk 4 september) en daarom kan hiervoor geen subsidie worden aangevraagd. De doorontwikkeling van vraagarticulatie en aanbodanalyse nadat de subsidiabele periode is ingegaan (vanaf 4 september) is wel subsidiabel. In dat geval kan deze subsidiabele activiteit in het activiteitenverslag en in de begroting worden opgenomen.
3.5	Wie bepaalt of private opleiders worden opgenomen in de aanbodanalyse?	Vanuit de aanbodanalyse en vraagarticulatie wordt gekeken welke expertise er nodig is om zo goed mogelijke leerarrangementen te ontwikkelen in de regio. Daarom wordt in de regio gekeken welke private opleider het beste aansluit bij de expertise die hiervoor nodig is. Het doel is om zoveel mogelijk expertise binnen het educatief consortium te combineren. Het is de bedoeling dat je als educatief consortium gebruik maakt van de middelen in de regio vanuit een gelijkwaardig gesprek tussen samenwerkende partners.

ONTWIKKELPADEN EN LEERARRANGEMENTEN

NR	VRAAG	ANTWOORD
4.1	Hoe worden ontwikkelpaden vastgesteld?	Ontwikkelpaden worden landelijk vastgesteld binnen NAPL door een ontwikkelgroep van leraren. Samen beantwoorden ze onder andere de volgende vragen: waar ligt de behoefte bij leraren en docenten en wat is er nodig om te groeien naar die expertrollen? Vervolgens wordt via diverse kanalen feedback gevraagd op de producten.
4.2	Ontstaat versnippering doordat co-creatielabs ontwikkelpaden verschillend invullen?	De ontwikkelpaden en kwaliteitskaders van NAPL vormen een landelijke hoofdstructuur die leidend is. Hierdoor wordt versnippering in losse, korte trajecten en activiteiten juist voorkomen. Leeractiviteiten maken namelijk altijd deel uit van het geheel binnen deze structuur. Hierdoor geeft ieder leerarrangement richting aan de ontwikkeling van de leraar met een duidelijk doel. Om recht te doen aan grote regionale verschillen in het onderwijs is ervoor gekozen om het invullen van leerarrangementen en professionaliseringstrajecten niet volledig landelijk vast te leggen.
4.3	Hoe ontstaat ruimte voor scholen die de ontwikkelpaden willen laten aansluiten bij hun pedagogisch-didactische visie (Montessori, Dalton, levensovertuiging evt)?	De ontwikkelpaden en kwaliteitskaders vormen een landelijke structuur, waarbinnen regionale keuzes kunnen worden gemaakt om deze ontwikkelpaden verder in te vullen. In de leerarrangementen die regionaal worden ontwikkeld, kan rekening worden gehouden met regionale behoeften van leraren en de specifieke context van het onderwijs. De leerarrangementen geven dus de mogelijkheid om pedagogisch-didactische visie en regionale behoeften op te nemen, maar dient wel te passen binnen de landelijke kaders van ontwikkelpaden en kwaliteit. Hiermee bouwt NAPL aan een landelijke professionaliseringsstructuur, die ruimte biedt voor regionale verschillen.
4.4	Hoe verhouden inductietrajecten zich tot het ontwikkelpad "Start- naar vakbekwaam"?	Het ontwikkelpad Van start- naar vakbekwaam sluit inhoudelijk aan op professionele ontwikkeling van beginnende leraren naar vakbekwaamheid. Er bestaat al veel professionaliseringsaanbod op dit gebied dat een plek kan krijgen binnen het ontwikkelpad Van start- naar vakbekwaam. Het is de bedoeling om voort te bouwen op wat al bestaat en dit een plek te geven binnen dit ontwikkelpad. Het doel van de Subsidieregeling co-creatielabs NAPL is juist om te ontwikkelen wat nog niet bestaat maar waar leraren wel behoefte aan hebben. Hiermee biedt NAPL een mooie kans om de doorlopende lijn van start naar inductie naar vakbekwaam meer structuur te geven, verder uit te breiden en hiermee beter aan te sluiten op ontwikkelwensen van leraren. Meer informatie over het ontwikkelpad Van start- naar vakbekwaam is te vinden op www.napl.nl .
4.5	Hoe wordt omgegaan met eerder verworven competenties?	Binnen de subsidieregeling co-creatielabs NAPL zijn geen afzonderlijke bepalingen opgenomen over de formele erkenning van eerder verworven competenties. Wel sluiten de uitgangspunten van NAPL — zoals leven lang ontwikkelen, maatwerk en ontwikkelpaden voor leraren — aan bij het benutten van al bestaande kennis, ervaring en expertise van leraren. Het ligt daarom voor de hand dat co-creatielabs bij de inrichting van professionaliseringstrajecten rekening houden

		met reeds aanwezige competenties van leraren. Op welke wijze dit wordt vormgegeven, bijvoorbeeld via maatwerk, vrijstellingen of differentiatie in trajecten, kan per consortium of professionaliseringstraject verschillen.
4.6	Moet een professionaliseringstraject bestaan uit 6–10 leerarrangementen?	De regeling noemt maximaal 6–10 leerarrangementen als richtlijn voor een volledig ontwikkelpad. Dat mag dus ook minder dan 6 zijn, maar niet meer dan 10. Dit maximum is om te voorkomen dat er te veel versnippering binnen een traject ontstaat en het onoverzichtelijk wordt voor de leraar.

KWALITEITSZORG EN KWALITEITSKADER

NR	VRAAG	ANTWOORD
5.1	Wie is verantwoordelijk voor kwaliteitszorg?	Het educatief consortium is, gedurende de subsidieperiode, verantwoordelijk voor de kwaliteit van het professionaliseringsaanbod dat binnen het co-creatielab dat wordt ontwikkeld. Dat doet het consortium door tijdens het ontwikkelen het kwaliteitskader te hanteren als richtlijn en door het leerarrangement te evalueren met behulp van dit kader. Als het leerarrangement klaar is, kan het voor een objectieve kwaliteitscontrole naar het kwaliteitsborgingssysteem worden verstuurd. Hier ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid in het bepalen of het leerarrangement voldoet aan de kaders van NAPL.

OPEN SOURCE, PLATFORM EN VOUCHERS

NR	VRAAG	ANTWOORD
6.1	Wat betekent "kosteloos toegankelijk"?	Het ontwikkelde materiaal en de opgedane kennis die is voortgekomen uit de subsidiemiddelen en gesubsidieerde activiteiten, moet open beschikbaar worden gemaakt voor hergebruik door andere aanbieders. 'Kosteloos toegankelijk' gaat alleen over de uitkomsten van subsidiabele activiteiten in de vorm van leerarrangementen. Het 'kosteloos toegankelijk' maken betekent echter niet dat leraren vervolgens gratis aan deze leerarrangement deel mogen nemen. Als een leerarrangement 'af' is, kunnen aanbieders het in hun catalogus opnemen net zoals het al bestaande aanbod. Er komt (beoogd in 2027) een tweede subsidieregeling waarmee een tegemoetkoming in de kosten van deelname voor leraren kan worden aangevraagd, maar dat staat los van deze regeling.
6.2	Wat wordt verstaan onder het publiek toegankelijk maken van aanbod?	Om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk leraren in Nederland toegang hebben tot kwalitatief hoogstaande professionaliseringsaanbod, dienen gedurende en na afloop van de subsidie de ontwikkelde professionaliseringstrajecten en overige opbrengsten van het ontwerpproces door de penvoerder publiek beschikbaar te worden gesteld. Wij hebben gemerkt dat hierover veel vragen zijn. Vanuit het staatssteunrecht is in ieder geval van belang dat andere opleiders (publiek en privaat) in de gelegenheid worden gesteld om op basis van het publiek gedeelte, zelf aanbod te ontwikkelen en straks ook aan te bieden. De bedoeling is dat het voordeel dat subsidieverstreking voor bepaalde partijen creëert, wordt weggenomen. Wij vragen jullie minimaal te delen: de opzet van de cursus, een gedetailleerde beschrijving van de cursus, tussenproducten en de leerdoelen (opbrengsten). Vanuit de regeling wordt ook nog het hanteren van de standaardlicentie CC-BY-SA, versie 4.0 van Creative Commons als mogelijkheid benoemd. is een open licentie waarmee je aangeeft dat anderen jouw materiaal mogen gebruiken, delen en aanpassen — onder een paar duidelijke voorwaarden. Kort uitgelegd betekent het: <ul style="list-style-type: none"> • CC = Creative Commons = Een internationaal systeem van standaardlicenties voor het delen van kennis, documenten, lesmateriaal, afbeeldingen enzovoort. • BY = naamsvermelding verplicht = Iedereen die het materiaal gebruikt, moet de maker of organisatie vermelden. • SA = Share Alike / Gelijk delen = Als iemand het materiaal aanpast of verder ontwikkelt, moet diegene het nieuwe werk onder dezelfde licentie delen. • 4.0 = versie 4.0 = De meest actuele internationale versie van deze licentie.
6.3	Hoe verhouden vouchers zich tot de Subsidieregeling co-creatielabs NAPL?	De Subsidieregeling co-creatielabs NAPL en de voucherregeling (tegemoetkomingsregeling) zijn twee afzonderlijke regelingen. De subsidieregeling co-creatielabs NAPL richt zich op het ontwikkelen, evalueren en testen van professionaliseringsaanbod. De tegemoetkomingsregeling zal

		zich richten op deelname van leraren en docenten aan het aanbod vanaf het moment dat het wordt aangeboden op de markt. Dit geldt ook voor aanbod dat al eerder bestond of buiten de scope van educatieve consortia valt, mits het aanbod past binnen de kaders van NAPL met betrekking tot de ontwikkelpaden en kwaliteit.
6.4	Wat komt op het landelijke platform?	Op het platform komt professionaliseringsaanbod dat aansluit op de ontwikkelpaden, voldoet aan het kwaliteitskader en hierop beoordeeld is in het kwaliteitsborgingssysteem.

SUBSIDIE, PLANNING EN UITVOERING

NR	VRAAG	ANTWOORD
7.1	Wanneer loopt de subsidieperiode?	De subsidieperiode loopt van 1 september 2026 tot en met 31 augustus 2029. Er kan ook voor gekozen worden om te starten na het ontvangen van de beschikking. De einddatum van de projectperiode wijzigt in dat geval niet.
7.2	Het consortium wil later dan in september 2026 starten met activiteiten, mag de einddatum in dat geval worden aangepast?	Nee, dat is niet mogelijk. De einddatum van de regeling staat vast op 31 augustus 2029. In het geval dat de activiteiten later van start gaan, zal de totale looptijd korter worden en wordt een intensivering van activiteiten gevraagd binnen de beschikbare tijd.
7.3	Is het mogelijk om minder of meer subsidie aan te vragen dan het genoemde bedrag?	Nee, het bedrag van 2,7 miljoen per educatief consortium is vastgesteld omdat NAPL zoveel mogelijk activiteit in het veld wil stimuleren tussen nu en augustus 2029, zodat de ontwikkeling van professionaliseringstrajecten een snelle impuls krijgt en leraren op korte termijn deel kunnen gaan nemen aan kwalitatief aanbod op ontwikkelpaden. Meer of minder subsidie aanvragen is daarom niet mogelijk en er zijn geen uitzonderingen mogelijk.
7.4	Wanneer worden subsidies uitgekeerd?	De subsidie wordt in drie termijnen uitgekeerd. Het eerste voorschot bedraagt 44% van de totale toegekende subsidie, het tweede voorschot 33% en het derde voorschot 23%. De betalingen zullen uiterlijk plaatsvinden in januari 2027, 2028 en 2029. <i>NB. Op verzoek kan deze systematiek worden aangepast, hiervoor moet de reden hiervoor worden onderbouwd in de aanvraag.</i>
7.5	Zijn consortia verplicht middelen binnen trancheperioden te besteden?	Uitgangspunt is dat de activiteiten evenredig over de projectperioden worden verspreid met een begroting die daarop aansluit. Als na het eerste jaar blijkt dat activiteiten later worden uitgevoerd dan beoogd, kan dit in de voortgangsrapportage worden gemeld en kunnen hier de plannen van jaar 2 en 3 op worden aangepast.
7.6	Hoe uitgebreid worden de antwoorden in de formats verwacht?	De antwoorden in de formats moeten voldoende verklaren hoe het activiteitenverslag en de begroting zijn opgesteld en toelichting geven op de ambities en doelen van het educatief consortium waar deze activiteiten naartoe werken.
7.7	Wat wordt verstaan onder de deelname aan monitoring en evaluatie?	De activiteiten van de co-creatielabs zijn onderdeel van het programma NAPL en dragen daarmee bij aan het behalen van de doelen van het gehele programma. Omdat NAPL wordt gefinancierd vanuit het Nationale Groeifonds (NGF), is het belangrijk om het NGF en het onderwijsveld te laten zien wat we bereiken met NAPL. Voor de monitoring op de voortgang van het programma en de evaluatie van wat het programma bereikt, kan daarom (aanvullend op de voortgangsrapportage) informatie worden opgevraagd door de Realisatie-Eenheid, een onderzoeker of een evaluatiebureau op het gebied van de subsidiabele activiteiten.
7.8	Wanneer geldt de meldingsplicht?	Bij toetreden of uittreden van deelnemers in het educatief consortium, bij vroegtijdig signaleren van onderuitputting van de middelen en bij problemen in de uitvoering van de

		subsidiabele activiteiten die van invloed zijn op het behalen van de doelen en de ambitie van het educatief consortium.
7.9	Met welke kosten moeten we rekening houden in de begroting met betrekking tot het toetsen van ontwikkeld aanbod?	Voor de interne controle binnen het co-creatielab aan de hand van het kwaliteitskader kan er een interne werkwijze ingericht worden, zoals het aanwijzen van auditors of de toetsing te beleggen bij de ontwikkelaars of aanbieders van bestaande trajecten. Meer informatie hierover is te vinden in de Handreiking Educatieve Consortia en co-creatielabs. De kosten zijn afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden met betrekking tot dit proces.